MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 04. avgust 2025.godine

RTS- Jedno "da" spasilo šest života – transplantacija je priča o empatiji, humanosti i solidarnosti

RTS- Institut za transfuziju: Rezerve krvi na minimumu, neophodno 300 jedinica dnevno za funkcionisanje zdravstva

RTV- Svetski dan borbe protiv raka pluća

DNEVNIK- „DNEVNIK" SA MEDICINSKIM SESTRAMA NA INSTITUTU ZA ONKOLOGIJU VOJVODINE Stresan posao koji traži posvećenost

BLIC- Dojenje - korisno za mamu i bebu, ali čuva i planetu

Jedno "da" spasilo šest života – transplantacija je priča o empatiji, humanosti i solidarnosti

Zahvaljujući jednom donoru u Univerzitetskom kliničkom centru Srbije spaseno je i produženo šest života zahvaljujući transplantaciji. Pacijenti su otpočeli nove živote zahvaljujući transplantaciji srca i jetre.

Desanka Grujanić se posle transplantacije jetre oporavlja u Urgentnom centru, a sa Gavrilom Sinđelićem, koji je dobio novo srce, ekipa Radio-televizije Srbije razgovarala je u Klinici za kardiohirurgiju. Nedelju dana posle intervencije koja im je spasila i produžila život, i dalje su u šoku i neverici, ali uz osmeh i neizmernu zahvalnost porodici donora.

"Svi se plaše tog poziva, pitajući se gde će biti i da li će stići na vreme. Sledeća neizvesnost je ko će od tri kandidata biti transplantiran i dobiti jetru", kaže Grujanićeva.

Sinđelić ističe da se oseća super, kao i da se nada da će uskoro kući.

"Svakako sam zahvalan, nečija nesreća može biti nečija sreća. Međutim, život je takav", ukazuje Sinđelić.

Grujanićeva i Sinđelić su dobro i uskoro će na kućni oporavak. Pacijenti kojima su urađene transplantacije bubrega i rožnjače takođe su dobro. Zahvaljujući jednom "da", šest života je spaseno.

Profesor dr Svetozar Putnik, direktor Klinike za kardiohirurgiju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije, ističe da je reč o sinergiji brojnih faktora.

"To jeste sinergija znanja, stručnosti i ogromnog napora koji ulažu timovi koji rade transplantacije, ali i svih građana", navodi dr Putnik.

Dr Nataša Petrović, šef anesteziologije pri timu za transplantaciju jetre UC UKCS-a smatra da sve počinje od porodice donora organa.

"Uvek je nedovoljno reći koliko puta hvala porodici, jer od njih sve počinje – od njihove dobrote, razumevanja. To je priča o empatiji i ljudskoj solidarnosti, koja se završava nadom i životom", zaključuje Petrovićeva.

Od početka 2025. godine, važno "da" u najtežim trenucima dalo je 13 porodica, a šansu za novi ili bolji život dobilo je 63 pacijenta.

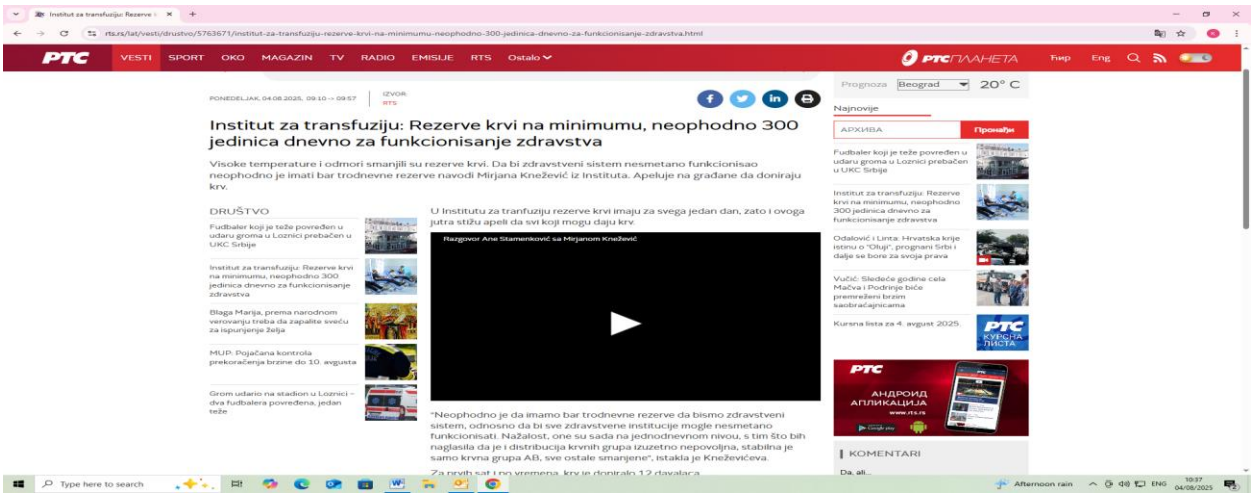

Institut za transfuziju: Rezerve krvi na minimumu, neophodno 300 jedinica dnevno za funkcionisanje zdravstva

Visoke temperature i odmori smanjili su rezerve krvi. Da bi zdravstveni sistem nesmetano funkcionisao neophodno je imati bar trodnevne rezerve navodi Mirjana Knežević iz Instituta. Apeluje na građane da doniraju krv.

U Institutu za tranfuziju rezerve krvi imaju za svega jedan dan, zato i ovoga jutra stižu apeli da svi koji mogu daju krv.

"Neophodno je da imamo bar trodnevne rezerve da bismo zdravstveni sistem, odnosno da bi sve zdravstvene institucije mogle nesmetano funkcionisati. Nažalost, one su sada na jednodnevnom nivou, s

tim što bih naglasila da je i distribucija krvnih grupa izuzetno nepovoljna, stabilna je samo krvna grupa AB, sve ostale smanjene", istakla je Kneževićeva.

Za prvih sat i po vremena, krv je doniralo 12 davalaca.

"Svakog dana bi bilo dobro da prikupimo bar 300 jedinica krvi, ali s obzirom na leto, visoke temperature, godišnje odmore, zaista je to težak zadatak i za Institut, ali i za sve nas zajedno. Zbog toga se moramo potruditi zajedničkim snagama da dođemo do tih 300 jedinica svakog dana i da imamo bar u kontinuitetu dve nedelje sa stabilnim prilivom krvi", rekla je sagovornica.

Davaoci mogu biti sve zdrave osobe od 18 do 65 godina starosti, ukoliko su potpuno zdrave, ne piju nikakve lekove, nisu ni na kakvoj terapiji, nisu u poslednjih šest meseci imali hirurške intervencije.

Žene mogu dati krv u razmaku od 16 nedelja, a muškarci na 12 nedelja.

Ukoliko neko ima strah od procedure davanja, mogućnost korišćenja „Mixed Reality" naočara, može umanjiti fobiju.

"Od 4. do 15. avgusta mogu to učiniti sa „Mixed Reality" naočarama. Ideja je da davanje krvi bude opuštenije, zabavnije i da privučemo mlade na neki inovativan, ali naravno i da naši redovni davaoci imaju jedno novo iskustvo", preporučila je Kneževićeva.

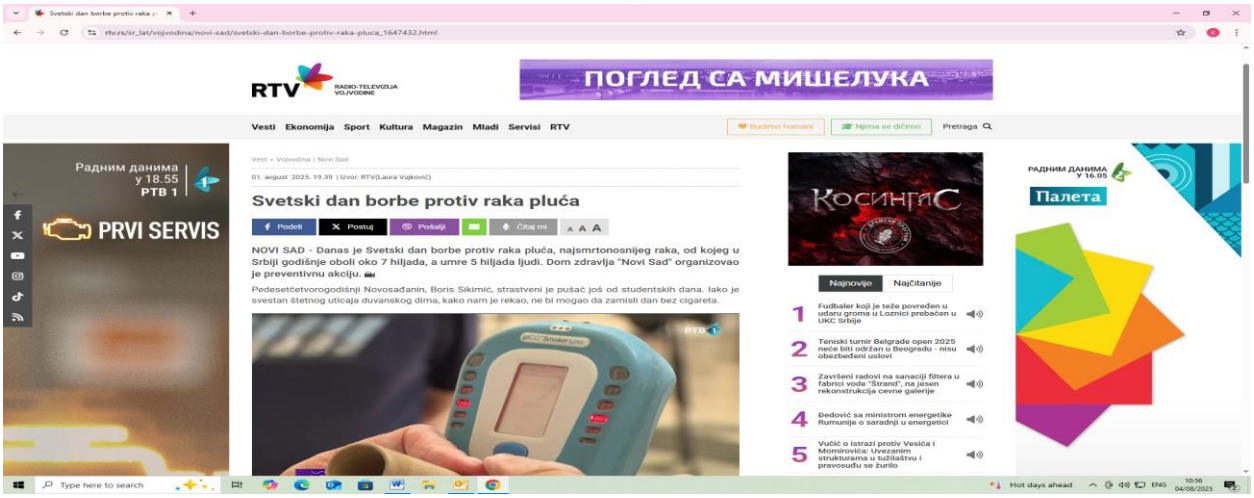

Svetski dan borbe protiv raka pluća

NOVI SAD - Danas je Svetski dan borbe protiv raka pluća, najsmrtonosnijeg raka, od kojeg u Srbiji godišnje oboli oko 7 hiljada, a umre 5 hiljada ljudi. Dom zdravlja "Novi Sad" organizovao je preventivnu akciju. video icon

Pedesetčetvorogodišnji Novosađanin, Boris Sikimić, strastveni je pušač još od studentskih dana. Iako je svestan štetnog uticaja duvanskog dima, kako nam je rekao, ne bi mogao da zamisli dan bez cigareta.

"Ne želim da ostavim cigare, pre svega, zbog navike, ali bih voleo da smanjim. Pokušavao sam u veliki broj navrata da smanjim broj cigara, međutim, nisam uspeo, možda 5-6 dana, kasnije sam se vratio na staro", rekao je Boris Skimić.

Borisova sugrađanka, Marija Stepanov, uspela je da prebrodi sve apstinencijalne krize i nakon višedecenijskog pušačkog staža, njena svakodnevica protiče bez duvanskog dima.

"Bila sam karakter, nedelju dana je bilo teško. Poenta je u disciplini, svi mi znamo da je duvan štetan, prosto treba odlučiti da ja sada želim da živim zdravo", rekla je Marija Stepanov.

Takvu odluku, sudeći po odzivu, doneli su i brojni drugi Novosađani koji su se zatekli u tržnom centru u kojem je trajala akcija preventivnih pregleda, povodom Svetskog dana borbe protiv raka pluća. Cilj akcije, koju su organizovali Dom zdravlja "Novi Sad" i gradska uprava za zdravstvo, u okviru projekta "Prevencija malignih bolesti", jeste ukazivanje na štetnost duvanskog dima, ali i konzumacije elektronskih cigareta, koje bi uskoro takođe mogle da budu zabranjene u svim zatvorenim prostorima.

"One su isto štetne, još su u fazi ispitivanja, dovode do velike štete, mladi su izloženi, pogotovo deca, koja već u osnovnoj školi počinju da puše elektronske cigarete, njihova pluća još nisu formirana i lako dolazi do obolevanja", kaže Vesna Imbronjev, koordinatorka preventivnog centra u Domu zdravlja "Novi Sad".

Građani pušači, koji su stariji od 50 godina, a kojima su pojedini parametri bili viši od referentnih vrednosti, upućeni su na snimanje pluća LDCT aparatom na Institut za plućne bolesti Vojvodine, na kojem se već nekoliko godina uspešno sprovodi skrining ranog otkrivanja raka pluća.

ДНЕВНИК

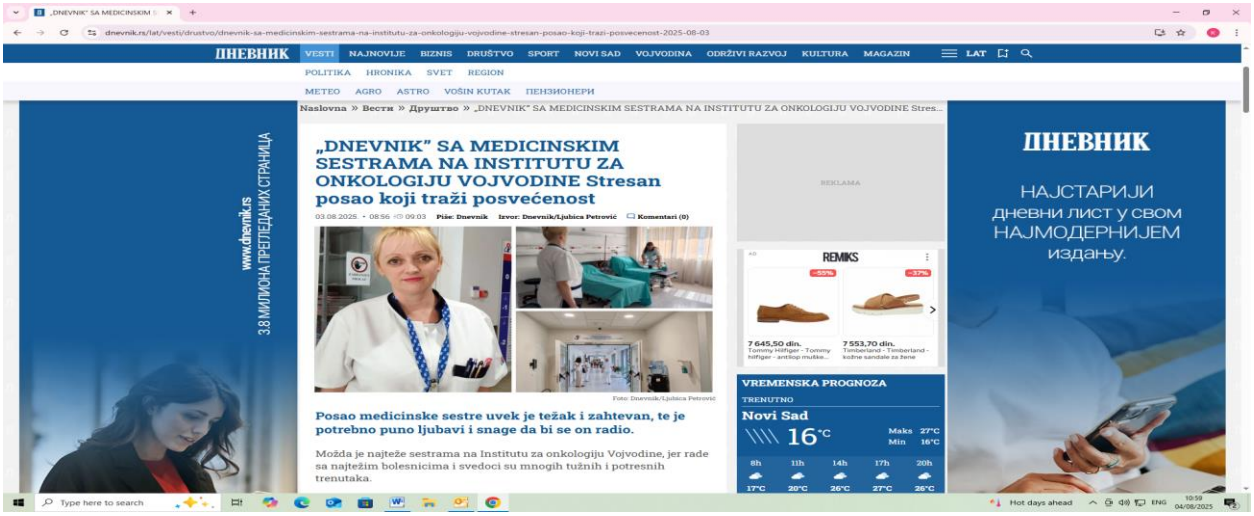

„DNEVNIK" SA MEDICINSKIM SESTRAMA NA INSTITUTU ZA ONKOLOGIJU VOJVODINE Stresan posao koji traži posvećenost

Posao medicinske sestre uvek je težak i zahtevan, te je potrebno puno ljubavi i snage da bi se on radio.

Možda je najteže sestrama na Institutu za onkologiju Vojvodine, jer rade sa najtežim bolesnicima i svedoci su mnogih tužnih i potresnih trenutaka.

Glavni tehničar Klinike za radijacionu terapiju IOV Marija Basta kaže kako imaju tri ode ljenja i dnevnu bolnicu i dnevno se ozrači oko 200 pacijenata. Zračenje može da bude unutrašnje (brahiterapija) i spoljašnje (teleterapija).

- Sestre daju uputstva pacijentima, proveravaju nalaze koje pacijenti donose i pozivaju ih na zračenje. U toku zračenja se prati stanje i saniraju eventualne komplikacije. Sa svakim pacijentom sestre provedu po 20 do 30 minuta. Kada, prvo, pacijenti dođu na onkološku komisiju razgovaraju sa njima o terapiji i tome šta ih sve čeka tokom lečenja i šta m ogu da očekuju. Razlike u lečenju zavise od vrste tumora, a dobijaju sve informacije – navodi Basta.

Medicinske sestre su nosioci posla, uvek su uz pacijenta i kad vide promene, prve odreaguju

Po njenim rečima, ovde se leče pacijenti koji imaju tumore dojke, ORL, tumore glave, prostate, abdo-mena, kao i berahiterapija za ginekološke tumore. Zrači se dnevno po 50 pacijenata na svakom od četiri aparata. Onako kako se pacijent snimi, tako će biti zračen, tj plan zračenja se odmah tada određuje.

- Pacijenti pitaju često koliko će zračenje trajati, da li boli, ako se javlja blago peckanje koje može da se sanira, kontroliše se krv-na slika. U proseku zračenje traje šest nedelja. Brahiterapijom se pacijenti zrače

jednom do dva puta nedeljno, kada nema teleterapija. Ima i onih koji su hospitalizovani tokom zračenja, ako žive daleko ili ne mogu da putuju. U bolnici dobijaju sve što im treba...

Nemoguće je distancirati se

Danijela Marčeta kaže kako terapije dugo traju, nekada je to šest meseci, nekad i cela godina, a nekada i više godina:„Teško je profesionalno se distancirati, kada znamo pacijente godinama i sa njima sve preživljavamo. Ne može da se ogugla na to. Nekada se menja terapija, opterećeni su mnogim stvarima, treba im razgovor i podrška. Različit je pristup svakom pacijentu i nije svejedno suočiti se takvom dijagnozom. A sve je više mladih pacijenata koji se leče”...

Glavna sestra Dnevne bolnice za hemioterapiju Danijela Marčeta kaže da dnevno imaju oko 100 pacijenata koji dobijaju hemioterapiju, biološku terapiju, hormonsku terapiju ili ciljanu terapiju. Neke terapije se dobijaju intravenski, a neke su u tabletama ili pak dobijaju injekcije leka.

- Sve zavisi od vrste terapije. Kod nas dolaze svi onkološki pacijenti, osim onih koji imaju rak pluća, koji se leče na Institutu za plućne bolesti. Pacijenti se prvo pregledaju, pa im doktor odredi terapiju u odnosu na visinu i težinu. Od 50 do 60 njih dobija vensku terapiju, a ostali tablete ili injekcije. Terapija se priprema u Dnevnoj bolnici, odnosno rastvaraju se citostatici i terapija se daje u bolnici, nakon čega pacijenti idu kući. Priprema citostatika traje oko 10 minuta – objasnila je Marčeta.

Za lekove koji se nalaze na takozvanoj C listi, čeka se da stignu iz bolničke apoteke, jer postoji poseban proces izdavanja tih lekova .Marčeta ističe da u Dnevnoj bolnici nema liste čekanja za hemioterapiju. Terapija nekada ide uz zračenje, prema protokolu, na osnovu dijagnoze i PH nalaza. Pravi se individualna terapija za svakog pacijenta. Nekada je više lekova u hemioterapiji.

- Sestra sve radi, od administracije, pripreme i davanja lekova, vodi računa o stanju lekova, otpušta pacijente. Imamo jednu prostoriju za palijativno zbrinjavanje i tu se daje simptomatska terapija, za pacijente koji su lošijeg opštog stanja – kaže Marčeta i dodaje kako imaju dosta mladih pacijenata.

Glavna sestra Službe za anesteziju sa reanimatologiojom Katarina Krstić radi u dva odeljenja, za anesteziju, intenzivnu terapiju i nega, kao i u odseku za terapiju bola. Kroz odeljenje za anesteziju prođu svi pacijenti koji se operišu, a takvih je 10 do 15 svakog dana.

- Intenzivna terapija i nega je nakon abdominalnih operacija (creva, želudac, jetra, pankreas) i nakon ginekoloških operacija. Nekad ima sedam, a nekad troje pacijenata dnevno. Terapija bola se radi u terminalnoj fazi bolesti, kod pacijenata koji imaju teške bolesti, u bilo kom momentu. Rade se i periferne nervne blokade, kod pacijenata koji su sa hroničnim bolom i terapiju dobijaju jednom dnevno. Medicinska sestra priprema svakog pacijenta, gleda prateću dokumentaciju, uvodi pacijenta u anesteziju pre operacije. Dnevno ima 10 do 15 pacijenata, u zavisnosti od vrste hirurgije. Osim u operacijonoj sali, anestezija se dobija i kod brahiterapije, jer se pacijenti uspavljuju da bi im se postavio uređaj koji omogućuje unutrašnje zračenje, a uspavljuju se i kod endoskopskih tretmana, endoskopije i gastroskopije – objašnjava Krstić.

Nakon operacije sestre u intenzivnoj terapiji i nezi prate pacijente 24 sata dnevno, prate se vitalni parametri, drenaža, izgled rane, nega pacijenta i daju propisanu terapiju. Težak je posao, jer se svakodnevno susreću sa različitim pričama i sudbinama i privatnim i u lečenju. Pacijenti su često željni razgovora i mnogo im znači kada im se objasni svaka procedura. Važno im je da neko bude ljubazan prema njima.

- Medicinske sestre su nosioci posla, uvek su uz pacijenta i kad vide promene, prve odreaguju...

Glavna sestra Instituta za onkologiju Vojvodine Sandra Spaić kaže kako je rad u ustanovi tercijarnog tipa iz oblasti onkologije zahtevan i po pitanju lečenja i brige o pacijentima, tako i po edukaciji koja je konstantna i neophodna, kako bi pacijente lečili primenom najmodernijih i najsloženijih procedura.

- Izuzetno je važna konstantna edukacija medicinskih sestara i tehničara, kako bi se primenile najmodernije i najsloženije procedure u lečenju i nezi onkoloških bolesnika – zaključila je Spajić.

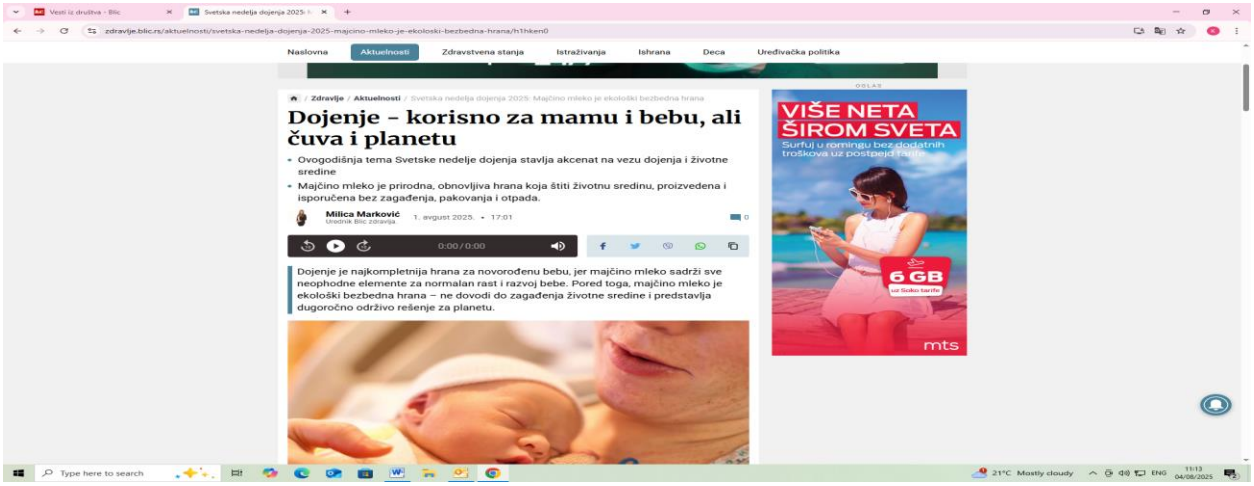

Dojenje - korisno za mamu i bebu, ali čuva i planetu

Ovogodišnja tema Svetske nedelje dojenja stavlja akcenat na vezu dojenja i životne sredine

Majčino mleko je prirodna, obnovljiva hrana koja štiti životnu sredinu, proizvedena i isporučena bez zagađenja, pakovanja i otpada.

Dojenje je najkompletnija hrana za novorođenu bebu, jer majčino mleko sadrži sve neophodne elemente za normalan rast i razvoj bebe. Pored toga, majčino mleko je ekološki bezbedna hrana – ne dovodi do zagađenja životne sredine i predstavlja dugoročno održivo rešenje za planetu.

Svetska nedelja dojenja, koja je počela danas, 1. avgusta, i obeležava se do 7. avgusta, podseća na značaj majčinog mleka i dojenja. Svake godine se akcenat stavlja na određeni aspekt koji utiče na dojenje ili na koji dojenje ima uticaj.

Ovogodišnja tema vraća fokus na životnu sredinu i klimatske promene: "Dajmo prioritet dojenju – kreirajmo održivi sistem podrške".

Kampanja ističe važnost davanja prioriteta dojenju, izgradnjom snažnih i održivih sistema podrške. Okruženje koje podržava dojenje nije korisno samo za majke i bebe, već značajno smanjuje negativan uticaj koji hranjenje komercijalnim formulama ima na životnu sredinu.

Od početka intenzivnih klimatskih promena koje narušavaju zdravlje planete, većina država je donela zakone i propise kojima će pokušati da smanji zagađenje i emisiju štetnih supstanci. Da li su obuhvaćeni svi aspekti funkcionisanja jednog društva - verovatno ne, ali dojenje se nametnulo kao važno zbog svoje ekološke strane i 0 odsto emitovanja štetnosti po planetu.

Majčino mleko je prirodna, obnovljiva hrana koja štiti životnu sredinu, proizvedena i isporučena bez zagađenja, pakovanja i otpada. Dojenje doprinosi smanjenu emisije ugljen-dioksida.

Sa druge strane, proizvodnja i potrošnja komercijalnih mlečnih formula ima negativan uticaj na životnu sredinu odnosno doprinosi iscrpljivanju prirodnih resursa, degradaciji životne sredine i emisiji gasova staklene bašte (ugljen-dioksida, azot-monoksida, metana i drugih) koji izazivaju globalno zagrevanje i klimatske promene.

Svetska alijansa za dojenje upućuje apel vladama, zdravstvenim sistemima, organizacijama civilnog društva, zajednicama i pojedincima da prepoznaju značaj davanju prioriteta dojenju, kao i stvaranju trajnih sistema podrške koji doprinose zdravijoj planeti za buduće generacije.

Podrška dojenju počinje i dolazi od svakog pojedinca, bez obzira na posao kojim se bavi. Osvrnimo se oko sebe, podržimo mame koje doje, na taj način pomažemo da svako dete dobije najbolje, dok istovremeno čuvamo planetu za svu decu.

Telefonsko savetovalište "Halo Beba" u Gradskom zavodu za javno zdravlje Beograd kontinuirano radi na podršci majkama da doje svoju decu i podsticanju svih članova zajednice da podrže majke u ovim naporima.

Ukoliko imate pitanja vezana za dojenje, dileme i nedoumice, možete se obratiti na telefon savetovališta 011/71-58-444, koji radi 24 časa dnevno, svakog dana u godini. Odgovori se mogu naći i na sajtu www.halobeba.rs ili instaliranjem mobilne aplikacije "Halo beba o dojenju".